

B. Osobitná časť

K Čl. I

K § 1

Predmetom úpravy zákona je úprava pôsobnosti, postavenia, voľby, podmienok výkonu funkcie a zánik výkonu funkcie nových inštitútov ochrany práv špecifických skupín - komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, ako aj zriadenie a úlohy Úradu komisára pre deti a Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

Základným rámcom pre návrh právnej úpravy sú záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z medzinárodných dohovorov Organizácie spojených národov (OSN) - Dohovoru OSN o právach dieťaťa a Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Nové inštitúty verejnej ochrany práv detí a práv osôb so zdravotným postihnutím ako aj ich pôsobnosť, postavenie, podmienky výkonu funkcie a ďalšie náležitosti spojené s verejnou ochranou práv detí a práv osôb so zdravotným postihnutím sú navrhnuté tak, aby zodpovedali minimálnym normám zriaďovania, kompetencií, zodpovednosti, zloženia, ktoré boli navrhnuté Rezolúciou Komisie pre ľudské práva 1992/54 z 3. marca 1992 a ktoré boli prijaté Valným zhromaždením OSN v roku 1993 ako Princípy týkajúce sa štatútu národných inštitúcií na podporu a ochranu ľudských práv (rezolúcia Valného zhromaždenia 48/134 z 20. decembra 1993) tzv. Parížske princípy.

Pri navrhovaní riešenia verejnej ochrany práv detí a práv osôb so zdravotným postihnutím bolo potrebné zohľadniť požiadavku, aby inštitúcia ktorej bude zverená ochrana práv detí, ako aj inštitúcia, ktorej bude zverená verejná ochrana práv osôb so zdravotným postihnutím, bola jasne identifikovaná ako národná inštitúcia, špecificky orientovaná na podporu a presadzovanie práv dieťaťa, resp. práv osôb so zdravotným postihnutím.

Návrh ponecháva rozsah pôsobnosti verejného ochrancu práv nedotknutý s paralelnou úpravou kompetencií komisárov v špecifických oblastiach.

K § 2

Vzhľadom na skutočnosť, že riešenie verejnej ochrany práv detí je postavené na konštituovaní inštitútu komisára bez ústavného mandátu, navrhuje sa, aby bol komisár orgánom zriadeným zákonom, ktorý sa podieľa na ochrane a presadzovaní práv dieťa priznaných dieťaťu medzinárodnými dohovormi, t.j. Dohovorom OSN o právach dieťaťa a jeho opčnými protokolmi. Návrh zákona v samostatných častiach upravuje pôsobnosť komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, ako aj zriadenie a úlohy ich úradov tak, aby bolo okrem iného jednoznačne zrejmé, že ide o dva samostatné inštitúty ako aj dva samostatné úrady. Rozsah právomocí komisára je daný rozsahom práv, ktoré sa priznávajú deťom podľa Dohovoru o právach dieťaťa a jeho opčných protokolov a z tohto dôvodu nie sú v návrhu zákona tak, ako v niektorých iných právnych predpisoch, upravené osobitne povinnosti komisára konať napr. v najlepšom záujme dieťaťa či povinnosť zisťovať názor dieťaťa a podobne.

Mandát komisára pre deti je postavený tak, aby sa naň mohla vo veci práv dieťaťa obrátiť ktorákoľvek osoba – fyzická alebo právnická. Používa sa vymedzenie z Dohovoru o právach dieťaťa v článku 1 – t.j. *za dieťa sa považuje každá ľudská bytosť mladšia než 18 rokov, ak podľa právneho poriadku, ktorý sa vzťahuje na dieťa, nie je dospelosť dosiahnutá skôr.* Vzhľadom na skutočnosť, že dieťa nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, je potrebné zabezpečiť právo dieťaťa (ale aj plnoletej fyzickej osoby, ktorá nie je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu), obrátiť sa na komisára samo alebo prostredníctvom inej osoby, a to aj bez vedomia osôb zodpovedných za dieťa. Návrh je zároveň formulovaný tak (postup pri vybavovaní podnetu § 22 ods. 2), aby spôsob akým sa dieťa môže na komisára obrátiť bol čo najširší (osobne, písomne, telefaxom alebo elektronickými prostriedkami). Inštitút komisára musí byť pre deti dostupný a musí existovať mechanizmus aj na zabezpečenie priameho kontaktu s deťmi.

Navrhované ustanovenie jednoznačne deklaruje nezávislosť postavenia komisára v súlade s prílohou rezolúcie 48/134 Valného zhromaždenia OSN z 20. decembra 1993 o Vnútroštátnych inštitúciách na presadzovanie a ochranu ľudských práv (tzv. Parížske princípy) „Zloženie a záruka nezávislosti a plurality“.

Vzhľadom na skutočnosť, že komisár sa podieľa na ochrane práv podporou a presadzovaním práv osobitne zaručených špecifickým skupinám, ktorými sú deti, medzinárodnými dohovormi, jeho nezávislosť okrem iného spočíva aj v tom, že orgány verejnej moci nemôžu zasiahnuť do výkonu jeho pôsobnosti či oprávnení. Bude výlučne na komisárovi kedy a ako uplatní svoju právomoc vymedzenú týmto zákonom – pri výkone svojej funkcie je nezávislý a svoje oprávnenia vykonáva oddelene od iných orgánov, ktorým osobitný predpis zveruje kompetencie v oblasti ochrany ľudských práv (napríklad verejný ochranca práv, prokurátor).

K § 3

Navrhuje sa, aby sa pôsobnosť komisára pre deti vzťahovala na všetky subjekty ktoré pôsobia v oblasti práv detí, alebo ktorých činnosť sa môže práv detí dotýkať okrem súkromných fyzických osôb – komisár nemá právomoc zasahovať do súkromných vzťahov a jeho pôsobnosť sa má vzťahovať na orgány verejnej správy, právnické osoby a fyzické osoby podnikateľov. Vzhľadom na povahu právomocí niektorých subjektov, návrh negatívnym vymedzením uvádza subjekty, na ktoré sa pôsobnosť komisára nevzťahuje (okrem iného sa jeho pôsobnosť nevzťahuje na ďalšieho komisára) .

K § 4

Návrh právomoci komisára pre deti je koncipovaný tak, aby zodpovedal požiadavkám kladeným na vnútroštátne inštitúcie na ochranu a podporu ľudských práv, ako ich ustanovujú Parížske princípy (rezolúcia 48/134 Valného zhromaždenia OSN z 20. decembra 1993 o Vnútroštátnych inštitúciách na presadzovanie a ochranu ľudských práv tzv. Parížske princípy)

ako aj Všeobecný komentárom č. 2 (2002) *Úloha nezávislých národných inštitúcií pre ľudské práva v podpore a ochrane práv dieťaťa Výboru OSN pre práva dieťaťa*.

Pôsobnosť komisára je navrhnutá tak, aby vykonával svoje oprávnenia smerom ku konkrétnym prípadom, v ktorých je potrebné posúdiť dodržiavanie práv dieťaťa (resp. skupiny detí) a nájsť účinné prostriedky nápravy, ako aj sledovať stav a vývoj v uplatňovaní práv dieťaťa všeobecne (napr. primeranosť a efektívnosť čiastkových politík, právnych predpisov), buď na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy. Úlohou komisára je tiež zabezpečiť, aby boli vyjadrované a vypočuté názory detí v otázkach týkajúcich sa ich ľudských práv, t.j. má plniť úlohu hlasu - hovorcu detí v spoločnosti. K úlohám komisára patria aj aktivity na podporu dodržiavania práv dieťaťa a na zvyšovanie povedomia o právach dieťaťa.

Navrhuje sa, aby komisár na plnenie svojich kompetencií disponoval pomerne silnými oprávneniami (ods. 2).

Podľa navrhovanej úpravy komisár pre deti môže pri vybavovaní podnetu, ale tiež pri postupe z vlastnej iniciatívy od subjektov (§ 3) požadovať informácie a údaje na účely posúdenia dodržiavania práv dieťaťa a v tejto súvislosti sa navrhuje oprávnenie požadovať od subjektov kópie spisovej dokumentácie (všeobecný pojem spisová dokumentácia však nezahŕňa zdravotnú dokumentáciu), vrátane kópií dokladov, obrazových záznamov, zvukových záznamov alebo obrazovo-zvukových záznamov. Informácie a údaje môže rovnako požadovať od uvedených subjektov aj na účely monitorovania dodržiavania práv dieťaťa. Keďže komisár musí disponovať aj oprávneniami na zabezpečenie prostriedkov nápravy, navrhuje sa, aby bol oprávnený požadovať stanoviská k výsledkom posúdení konkrétnych prípadov, ako aj k výsledkom monitorovacej činnosti dodržiavania práv dieťaťa a v prípade, že výsledkom posúdenia v konkrétnom prípade alebo výsledkom monitorovacej činnosti je, že bolo porušené alebo ohrozené právo dieťaťa, aj požadovať prijatie opatrení dotknutým subjektom alebo navrhovať prostriedkov nápravy. Aj keď návrh zákona priamo neuvádza možnosť komisára podieľať sa na tvorbe legislatívy či verejných politík v oblasti ochrany práv detí, návrh zákona je nastavený tak, že komisár pre deti môže byť informovaný o pripravovaných návrhoch, môže na ich tvorbe spolupracovať a môže sa zapojiť aj do pripomienkového konania.

Vzhľadom na skutočnosť, že nezávislé národné inštitúcie majú mať podľa Parížskych princípov aj Všeobecného komentára č. 2 právomoci nielen vo vzťahu k štátu ale aj vo vzťahu k príslušným verejným subjektom a súkromným subjektom, navrhuje sa aj špecifické oprávnenie komisára požadovať od orgánov verejnej správy výkon ich oprávnení (takúto pôsobnosť doposiaľ nemá žiadny iný orgán, ktorému osobitný predpis zveruje kompetencie v oblasti ľudských práv). Účelom uvedeného oprávnenia je predovšetkým utvoriť podmienky, aj keď sprostredkované, aj na výkon pôsobnosti komisára v sektore, kde pôsobia právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia, ktoré do práv detí zasahujú.

Nakoľko by komisár pre deti mal byť dostupný pre všetky deti nezávisle na mieste kde sa zdržiavajú, navrhuje sa tiež oprávnenie viesť osobný rozhovor aj bez prítomnosti tretej osoby, s dieťaťom držaným v niektorom z miest určených na zaistenie osôb pozbavených osobnej slobody alebo osôb, ktorých osobná sloboda je obmedzená alebo v miestach, kde sa vykonáva

ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie, predbežné opatrenie. Osobitný mechanizmus sa zavádza pre tzv. kolúznú väzbu - navrhovaná úprava osobitne upravuje výlučné oprávnenie komisára pre deti hovoriť aj bez prítomnosti tretej osoby s dieťaťom v kolúznej väzbe. Aj keď táto situácia v prípade detí nastáva výnimočne, navrhuje sa, aby komisár výkon svojho oprávnenia smerom k dieťaťu v kolúznej väzbe oznamoval v záujme bezproblémového trestného konania dodatočne oznamoval príslušnému prokurátorovi. Navrhuje sa tiež aby komisár mohol s dieťaťom v kolúznej väzbe hovoriť až po dohode s obhajcom, ktorý môže byť prítomný pri výkone tohto oprávnenia komisára.

K špecifickým oprávneniam komisára pre deti má patriť aj oprávnenie predkladať oznámenia v mene dieťaťa alebo detí podľa Časti II Opčného protokolu k Dohovoru OSN o právach dieťaťa o procedúre oznámení. Podmienky, za akých je možné predložiť oznámenie Výboru OSN upravuje priamo opčný protokol (napr. len v prípade, ak sa vyčerpali všetky dostupné vnútroštátne opravné prostriedky), avšak vzhľadom na fakt, že komisár je orgán zriadený zákonom, je potrebné toto oprávnenie zahrnúť do ustanovenia upravujúceho oprávnenia komisára.

Navrhovaná právna úprava oprávňuje tiež komisára pre deti podávať vyjadrenia v individuálnych prípadoch, ktoré posudzoval a vydávať stanoviská vo všeobecnosti k veciam týkajúcich sa dodržiavania práv dieťaťa. Komisár pre deti môže v súlade so Všeobecným komentárom č. 2 Výboru OSN pre práva dieťaťa priamo, nezávisle a samostatne informovať verejnosť, zverejňovať svoje stanoviská aj prostredníctvom Tlačovej agentúry Slovenskej republiky (čl. XIII návrhu zákona).

Navrhuje sa, aby komisár pre deti bol oprávnený zúčastniť sa konania podľa všeobecných predpisov o konaní pred súdmi. Obdobné oprávnenie zveruje súčasné znenie § 93 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku aj právnickej osobe, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv.

K § 5

Navrhované ustanovenie zakotvuje povinnosť komisára pre deti predkladať každoročne Národnej rade Slovenskej republiky správu o činnosti, ktorá obsahuje najmä poznatky o dodržiavaní práv dieťaťa a výsledky jeho monitorovacej činnosti, pričom navrhovaná úprava ponecháva komisárovi pre deti možnosť na základe svojej úvahy v správe o činnosti uviesť aj iné skutočnosti ohľadom práv dieťaťa, ktoré považuje za dôležité. Uvedené ustanovenie je zároveň ustanovenie naplňajúce požiadavku dostupnosti inštitútu komisára, nakoľko podľa názoru Výboru OSN pre deti musia členské štáty utvoriť podmienky na každoročnú „diskusiu, ktorá poskytne poslancom príležitosť diskutovať o práci nezávislej národnej inštitúcie pre ľudské práva v oblasti práv detí a (NHRI) o dodržiavaní Dohovoru štátom“.

K § 6 a 7

Z dôvodu, že komisár pre deti má plniť úlohy inštitúcie verejnej ochrany práv detí ako samostatná osoba a musí mať pre svoje efektívne fungovanie vytvorenú primeranú infraštruktúru, navrhuje sa na zabezpečenie činnosti komisára zriadiť Úrad komisára pre deti so

sídlom v Bratislave. Navrhované ustanovenia upravujú zriadenie a úlohy Úradu komisára pre deti ako právnickej osoby, ktorá sa nezapisuje do obchodného registra a ktorej štatutárnym orgánom je komisár pre deti. Úloha štatutárneho orgánu bola zverená priamo komisárovi pre deti z dôvodu, aby mal komisár priamy dosah na odborné, organizačné a technické zabezpečenie jeho úradu.

Navrhuje sa, aby úlohy úradu komisára pre deti spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti komisára pre deti plnili zamestnanci úradu v právnom vzťahu podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov s priamym dosahom komisára na ich výber ako aj odmeňovanie. Na čele úradu má stáť riaditeľ Úradu komisára pre deti, ktorého vymenúva a odvoláva komisár pre deti. Návrh zákona neurčuje kvalifikačné predpoklady riaditeľa a zamestnancov úradu a ponecháva na komisárovi aj profesionálnu skladbu zamestnancov, nakoľko sa predpokladá, že komisár bude plniť zásadu „profesionality“ (tzn., že odborní zamestnanci musia spĺňať odborné predpoklady v oblasti znalosti právnych predpisov, a tiež v napr. v oblasti psychológie, sociológie, sociálnej práce, a pod. a mali by mať istú prax v oblasti ochrany práv detí) tak, ako to predpokladajú Parížske princípy ako aj Komentár č. 2 (2002) Výboru OSN pre práva dieťaťa.

Nakoľko je potrebné zabezpečiť výkon pôsobnosti komisára, ako aj chod úradu (napr. počas neprítomnosti komisára), navrhuje sa, aby komisár pre deti mohol poveriť zamestnanca úradu plnením úloh štatutárneho orgánu, ako aj výkonom svojich kompetencií a oprávnení s výnimkou tých, ktoré vzhľadom na ich povahu musia byť viazané výlučne na funkciu komisára pre deti (§ 7 ods. 4).

Podrobnosti o organizácii (napr. organizačnú štruktúru), činnosti a úlohách (napr. úlohy jednotlivých organizačných útvarov Úradu komisára pre deti) upraví štatút, ktorý vydá komisár pre deti. Jeho vydanie bude plne v právomoci komisára pre deti.

K § 8

Návrh ustanovenia vymedzuje zameranie činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím na oblasť práv, ktoré sú osobe so zdravotným postihnutím priznané medzinárodnými dohovormi, ktorými sú Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a opčný protokol. Zároveň návrh ustanovenia upravuje, že na komisára sa môže obrátiť plnoletá fyzická osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony nebola obmedzená, ako aj fyzická osoba, ktorá nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, alebo ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony a to aj bez vedomia svojho zákonného zástupcu, sama alebo prostredníctvom inej osoby. Dieťa má právo obrátiť sa na komisára pre osoby so zdravotným postihnutím rovnako ako na komisára pre deti.

Navrhovaná právna úprava teda umožňuje aj podania subjektov dotknutých nepriamo (tzv. *actio popularis*).

Navrhované ustanovenie jednoznačne deklaruje nezávislosť postavenia komisára v súlade s prílohou rezolúcie 48/134 Valného zhromaždenia OSN z 20. decembra 1993

o Vnútroštátnych inštitúciách na presadzovanie a ochranu ľudských práv (tzv. Parížske princípy) „Zloženie a záruka nezávislosti a plurality“.

Vzhľadom na skutočnosť, že komisár sa podieľa na ochrane práv podporou a presadzovaním práv osobitne zaručených špecifickým skupinám, ktorými sú osoby so zdravotným postihnutím, medzinárodnými dohovormi, jeho nezávislosť okrem iného spočíva aj v tom, že orgány verejnej moci nemôžu zasiahnuť do výkonu jeho pôsobnosti či oprávnení. Bude výlučne na komisárovi kedy a ako uplatní svoju právomoc vymedzenú týmto zákonom – pri výkone svojej funkcie je nezávislý a svoje oprávnenia vykonáva oddelene od iných orgánov, ktorým osobitný predpis zveruje kompetencie v oblasti ochrany ľudských práv (napríklad verejný ochranca práv, prokurátor).

K § 9

Týmto ustanovením sa vymedzujú orgány verejnej správy a osoby, voči ktorým v prípade ohrozenia práv a slobôd zaručených v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a v opčnom protokole môže smerovať nespokojnosť osoby hľadajúcej pomoc prostredníctvom komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. V záujme precizovania návrhu ustanovenia sa v návrhu negatívnym spôsobom vymedzujú orgány verejnej správy, na ktorých výkon právomoci sa pôsobnosť komisára pre osoby so zdravotným postihnutím nevzťahuje.

K § 10

Návrh ustanovenia vymedzuje kompetencie a oprávnenia komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Uvedené kompetencie a oprávnenia vyplývajú komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím predovšetkým z rezolúcie 48/134 Valného zhromaždenia OSN z 20. decembra 1993 o Vnútroštátnych inštitúciách na presadzovanie a ochranu ľudských práv (tzv. Parížske princípy), ako aj z čl. 33 ods. 2 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorým sa zmluvné strany Dohovoru zaviazali v súlade so svojím právnym a správnym systémom zachovávať, posilňovať, zriadiť alebo ustanoviť na vnútroštátnej úrovni systém zahŕňajúci jeden, prípadne viac nezávislých mechanizmov na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania tohto dohovoru. Pri ustanovovaní alebo zriaďovaní týchto mechanizmov zmluvné strany prihliadajú na zásady týkajúce sa postavenia a činnosti vnútroštátnych inštitúcií na ochranu a podporu ľudských práv.

Navrhuje sa aby komisár pre osoby so zdravotným postihnutím posudzoval a monitoroval dodržiavanie práv osôb so zdravotným postihnutím, presadzoval záujmy osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti a organizoval aktivity na podporu dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím a na zvyšovanie povedomia o právach osôb so zdravotným postihnutím, pričom disponuje širokými oprávneniami podľa ods. 2, ktorými svoju kompetenciu naplňa.

Podľa navrhovanej úpravy komisár pre osoby so zdravotným postihnutím môže pri vybavovaní podnetu, ale tiež pri postupe z vlastnej iniciatívy požadovať od subjektov (§ 9) informácie a údaje na účely posúdenia dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím ako aj na účely monitorovania dodržiavania týchto práv. Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím

je oprávnený požadovať k výsledkom posúdenia stanoviská a prijatie opatrení, ak výsledkom posúdenia alebo monitorovacej činnosti bolo zistené porušenie alebo ohrozenie pravá osoby so zdravotným postihnutím, ako aj navrhovať prostriedky nápravy týmto subjektom.

Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím je oprávnený od subjektov požadovať kópie spisovej dokumentácie (pod všeobecný pojem spisová dokumentácia nie je možné subsumovať zdravotnú dokumentáciu), vrátane kópií dokladov, obrazových záznamov, zvukových záznamov alebo obrazovo-zvukových záznamov. Navrhovaná úprava obsahuje aj osobitné oprávnenie a to požadovať od orgánov verejnej správa výkon ich oprávnení, takúto pôsobnosť doposiaľ nemá žiadny iný orgán, ktorému osobitný predpis zveruje kompetencie v oblasti ľudských práv. Účelom uvedeného oprávnenia je predovšetkým zacieliť pôsobnosť komisára pre osoby so zdravotným postihnutím aj na fyzické osoby podnikateľov, ktoré do práv osôb so zdravotným postihnutím zasahujú.

Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím má právo na osobný rozhovor s osobou so zdravotným postihnutím držanou v niektorom z miest určených na zaistenie osôb pozbavených osobnej slobody alebo osôb, ktorých osobná sloboda je obmedzená alebo v miestach, kde sa vykonáva detencia, ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie, predbežné opatrenie. Osobný rozhovor môže uskutočniť aj bez prítomnosti tretej osoby.

Navrhovaná úprava zveruje komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím oprávnenie predkladať oznámenia v mene osoby so zdravotným postihnutím alebo osôb so zdravotným postihnutím podľa Opčného protokolu k Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, v prípade, ak sa vyčerpali všetky dostupné vnútroštátne opravné prostriedky; to neplatí v prípade, ak sa uplatňovanie opravných prostriedkov bezdôvodne predlžuje, alebo ak je nepravdepodobné, že prinesú účinnú nápravu. Rovnaké právo majú podľa čl. 1 Opčného protokolu k Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím osoby so zdravotným postihnutím ako aj skupiny osôb so zdravotným postihnutím.

Navrhovaná právna úprava oprávňuje komisára pre osoby so zdravotným postihnutím podávať vyjadrenia v individuálnych prípadoch, ktoré posudzoval a vydávať stanoviská vo všeobecnosti k veciam týkajúcich sa dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím. Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím môže svoje vyjadrenia a stanoviská zverejňovať aj prostredníctvom Tlačovej agentúry Slovenskej republiky.

Navrhuje sa, aby sa komisár pre osoby so zdravotným postihnutím mohol pri výkone svojich oprávnení zúčastňovať konania podľa všeobecných predpisov o konaní pred súdmi. Obdobné oprávnenie zveruje súčasné znenie § 93 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku aj právnickej osobe, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv.

Navrhovaná úprava osobitne upravuje výlučné oprávnenie komisára pre osoby so zdravotným postihnutím hovoriť aj bez prítomnosti tretej osoby s osobou so zdravotným postihnutím v kolúznež väzbe.

K § 11

Navrhované ustanovenie zakotvuje povinnosť komisára pre osoby so zdravotným postihnutím predkladať každoročne Národnej rade Slovenskej republiky správu o činnosti, ktorá obsahuje najmä poznatky o dodržiavaní práv osôb so zdravotným postihnutím a výsledky jeho monitorovacej činnosti, pričom navrhovaná úprava ponecháva komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím možnosť na základe svojej úvahy v správe o činnosti uviesť aj iné skutočnosti ohľadom práv osôb so zdravotným postihnutím, ktoré považuje za dôležité.

K § 12 a 13

Navrhované ustanovenia upravujú zriadenie a úlohy Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím ako právnickej osoby so sídlom v Bratislave, ktorá sa nezapisuje do obchodného registra a ktorej štatutárnym orgánom je komisár pre osoby so zdravotným postihnutím. Úloha štatutárneho orgánu bola zverená priamo komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím z dôvodu, aby komisár mal priamy dosah na odborné, organizačné a technické zabezpečenie jeho úradu.

Do úloh Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím patria úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré plnia zamestnanci úradu v právnom vzťahu podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov. Návrh zákona neurčuje kvalifikačné predpoklady zamestnancov úradu a ponecháva na komisárovi aj profesionálnu skladbu zamestnancov nakoľko sa predpokladá, že komisár bude zohľadňovať zásadu „profesionality“ (tzn. že zamestnanci musia spĺňať odborné predpoklady v oblasti znalosti právnych predpisov, a tiež v oblasti psychológie, sociológie, sociálnej práce, príp. ďalších humanitných vied a mali by mať istú prax v oblasti ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím) tak ako to predkladajú Parížske princípy.

Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím môže poveriť zamestnanca úradu plnením úloh štatutárneho orgánu ako aj výkonom svojich kompetencií a oprávnení s výnimkou tých, ktoré sú viazané výlučne na funkciu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím (§ 13 ods. 4).

Úlohy Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím plnia riaditeľ Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím a zamestnanci Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Riaditeľa vymenúva a odvoláva komisár pre osoby so zdravotným postihnutím. Zároveň sa utvára možnosť, aby komisár ako štatutárny orgán Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím mohol preniesť časť kompetencií štatutárneho orgánu na riaditeľa úradu, toto rozhodnutie je ponechané výlučne na komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

Organizačnú štruktúru a úlohy jednotlivých organizačných útvarov Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím upraví štatút, ktorý vydá komisár pre osoby so zdravotným postihnutím. Jeho vydanie bude plne v právomoci komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

K § 14

Návrh štvrtej časti zákona rieši spoločne pre oboch komisárov otázky postavenia komisárov, voľby, funkčného obdobia, zániku funkcie, ale aj postup pri vybavovaní podnetu, ochrany osobných údajov a povinností subjektov.

Navrhované ustanovenie na účely spoločnej časti upravuje spoločné označenie komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím slovom komisár. V prípade, že sa v spoločných ustanoveniach niektoré ustanovenie viaže ku konkrétnemu komisárovi uvádza sa plné označenie komisára.

K § 15

Vzhľadom na skutočnosť, že s osobou komisára sú spojené vysoké profesijné, morálne aj osobnostné očakávania, navrhované ustanovenie kumulatívnym spôsobom ustanovuje podmienky zvoliteľnosti, ktoré musí spĺňať kandidát na funkciu komisára. Podmienky zvoliteľnosti ustanovujú okrem podmienky napr. vysokoškolského vzdelania najmenej druhého stupňa a bezúhonnosti, aj v porovnaní s podmienkami zvoliteľnosti pre iné porovnateľné funkcie, unikátnu podmienku, a to akceptáciu osoby kandidáta na komisára reprezentatívnymi organizáciami zastupujúcimi deti/osoby so zdravotným postihnutím.

Spĺnenie uvedenej podmienky sa preukazuje podporným stanoviskom najmenej piatich reprezentatívnych organizácií, za ktoré sa na účely tohto zákona navrhuje považovať neziskovú organizáciu poskytujúcu všeobecne prospešné služby alebo občianske združenie, ktoré majú predmet činnosti v oblasti presadzovania a ochrany práv detí v prípade kandidáta na komisára pre deti a presadzovania a ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím v prípade kandidáta na komisára pre osoby so zdravotným postihnutím a ktoré zároveň v tejto oblasti pôsobia najmenej päť rokov.

Navrhuje sa, aby podmienky zvoliteľnosti kandidáta pred hlasovaním o návrhu na voľbu do funkcie komisára overoval príslušný výbor Národnej rady Slovenskej republiky, nakoľko povaha inštitútu komisára, ako aj požiadavka na zabezpečenie nezávislosti v zásade vylučujú akúkoľvek inú možnosť obsadenia funkcie komisára ako voľbou v Národnej rade Slovenskej republiky.

K § 16

Navrhované ustanovenie upravuje voľbu komisára, t.j. vyhlásenie voľby predsedom Národnej rady Slovenskej republiky a spôsob voľby komisára Národnou radou Slovenskej republiky (podľa § 2 ods. 4 zákona č. 350/1990 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky) z kandidátov navrhnutých príslušným výborom Národnej rady Slovenskej republiky (po overení podmienok zvoliteľnosti kandidáta za komisára príslušným výborom Národnej rady Slovenskej republiky). Návrh na kandidáta bude môcť príslušnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky predložiť len poslanec Národnej rady Slovenskej republiky. Navrhované ustanovenie zároveň upravuje lehoty na vyhlásenie voľby komisára tak, aby bolo

zabezpečené vykonávanie funkcie komisára aj v prípade ak aktuálnemu komisárovi končí funkčné obdobie jeho uplynutím aj v prípade zániku výkonu funkcie komisára pred uplynutím jeho funkčného obdobia.

K § 17

Navrhuje sa ustanoviť funkčné obdobie komisára v rozsahu šesť rokov, bez obmedzenia počtu funkčných období pre jednu fyzickú osobu. Dôvodom tohto návrhu je, že na rozdiel od iných funkcií s limitovanou možnosťou funkčných období, povaha funkcie komisára umožňuje nelimitovať funkčné obdobia, dokonca vzhľadom na fakt, že sa očakáva, že komisár bude hlas a hovorca cieľovej skupiny a že podstatou jeho funkcie má byť, že to bude osoba nielen tej - ktorej cieľovej skupine známa, ale že ňou bude aj akceptovaná, je vyslovene vhodné, v prípade splnenia podmienok vrátane akceptácie reprezentatívnymi organizáciami, aby takáto osoba zotrvala vo svojej funkcii aj niekoľko funkčných období.

V záujme zabezpečenia bezproblémového výkonu funkcie komisára sú riešené aj situácie výkonu funkcie, ak dôjde k ukončeniu výkonu funkcie úradujúceho komisára uplynutím funkčného obdobia a ak došlo k skončeniu funkcie komisára pred uplynutím funkčného obdobia, s neúspešnou voľbou komisára. Lehotu voľby prvých komisárov bližšie upravujú prechodné ustanovenia návrhu zákona.

Navrhované ustanovenie v záujme zabezpečenia neprerušeného výkonu funkcie komisára ustanovuje, že komisár, ktorého funkčné obdobie skončilo, pokračuje vo vykonávaní funkcie do nástupu novozvoleného komisára do funkcie. V prípade, ak výkon funkcie komisára zanikne z iného dôvodu ako uplynutím funkčného obdobia a nie je zvolený nový komisár, plní úlohy štatutárneho orgánu úradu komisára riaditeľ úradu komisára.

K § 18

Významným prvkom zabezpečujúcim nezávislosť a objektivitu komisára v oblasti ochrany a presadzovania práv zaručených medzinárodnými dohovormi je apoliticnosť a nezlučiteľnosť jeho funkcie s inými funkciami verejnej moci, ako aj s ďalšími platenými funkciami a zárobkovými činnosťami so zákonom ustanovenými výnimkami (napr. správa vlastného majetku, pedagogickej činnosti, literárnej činnosti a pod.). Pre zvoleného komisára je zároveň utvorený časový priestor na riešenie splnenia podmienok nezlučiteľnosti funkcií tridsaťdňovou lehotou.

K § 19

Navrhuje sa jednoznačne stanoviť zánik výkonu funkcie komisára taxatívnym uvedením dôvodov zániku výkonu funkcie komisára. Taxatívne ustanovené dôvody majú zabezpečiť, aby nedochádzalo k ohrozovaniu nezávislosti tejto funkcie alebo k zneužitiu inštitútu odvolania z funkcie komisára.

Návrh jasne upravuje, že zo zákona zaniká výkon funkcie komisára uplynutím funkčného obdobia (s výnimkou, že nie je ešte zvolený nový komisár), vzdaním sa funkcie a smrťou komisára.

Pred uplynutím funkčného obdobia Národná rada Slovenskej republiky komisára odvolá na návrh príslušného výboru v prípade, ak prestal spĺňať podmienky zvoliteľnosti alebo začal vykonávať funkciu, alebo činnosť nezlučiteľnú s výkonom jeho funkcie. Navrhované ustanovenie ukladá komisárovi povinnosť, bezodkladne písomne oznámiť predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky zmenu skutočností, ktoré majú vplyv na podmienky zvoliteľnosti s výnimkou podmienky bezúhonnosti a podmienky spôsobilosti na právne úkony, s výnimkou podmienok, ktoré oznamuje predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky súd, ktorý vo veci rozhodol.

Národná rada Slovenskej republiky môže komisára opäť na návrh príslušného výboru odvolať z dôvodu, ak nevykonáva funkciu viac ako šesť po sebe nasledujúcich mesiacov.

K § 20

Funkcia komisára sa nemôže vzhľadom na jej povahu, osobitne z dôvodu zachovania nezávislosti, vykonávať v pracovnoprávnom vzťahu, avšak je potrebné určiť, že úlohy spojené so zabezpečením napr. platu, poistného ku komisárovi plní jeho úrad. Navrhované ustanovenie upravuje aj platové podmienky komisára – vzhľadom na význam a náročnosť funkcie komisára sa navrhujú rovnaké platové podmienky ako sú platové podmienky poslanca Národnej rady Slovenskej republiky a paušálne náhrady v rovnakej sume ako diéty a náhrady ďalších výdavkov spojených s výkonom funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky s trvalým bydliskom v Bratislavskom kraji.

K § 21

Na komisára sa má právo obrátiť každý (§ 2 a § 8), kto sa domnieva, že boli porušené alebo ohrozené práva, na ktorých ochrane a presadzovaní sa komisár podieľa.

Pri styku s komisárom má fyzická osoba právo používať svoj materinský jazyk a má právo na komunikáciu pre ňu v prístupnej forme. Prístupnou formou komunikácie sa rozumejú napr. v prípade dieťaťa komunikácia zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti, v prípade zdravotne postihnutých osôb najmä posunkové jazyky, Braillovo písmo, augmentatívna a alternatívna komunikácia ako aj ďalšie prístupné prostriedky, spôsoby a formy komunikácie, pričom náklady spojené napr. s tlmočením znáša úrad komisára.

Podnetom sa možno obrátiť na komisára písomne alebo ústne osobne do zápisnice alebo telefaxom alebo elektronickými prostriedkami. Podnet, ktorým sa osoba obracia na komisára a korešpondencia súvisiaca s podnetom nebude podliehať úradnej kontrole.

Z ústneho podnetu sa za účelom jeho objektivizácie vyhotovuje (po vysvetlení dôvodov jeho vyhotovenia a ďalšieho využitia) zvukový záznam alebo obrazovo-zvukový záznam. Na takto vyhotovený záznam sa nevzťahuje zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení

neskorších predpisov a takýto záznam bude možné sprístupniť iba súdu a orgánom činným v trestnom konaní a to na ich žiadosť.

Návrh ustanovenia rieši aj situáciu ohľadom nejasných a neúplných podnetov, kedy komisár vyzve podávateľa podnetu, aby podnet doplnil alebo spresnil (zároveň podávateľa podnetu poučil o spôsobe a obsahu spresnenia a následkov nespresnenia alebo nedoplnenia podnetu) pochopiteľne pri zohľadnení veku a rozumovej vyspelosti podávateľa.

Navrhuje sa, aby komisár anonymizoval podnet v prípade, ak podávateľ podnetu o to komisára požiada alebo, ak je utajenie totožnosti osoby podávateľa potrebné na vybavenie podnetu. V prípade utajenia totožnosti podávateľa podnetu a jeho anonymizovania sú osoby zúčastnené na jeho vybavovaní povinné zachovávať mlčanlivosť. Zároveň sa navrhuje jednoznačne ustanoviť, že postupom vybavovania podnetu nemôže byť podávateľ vystavený ohrozeniu z dôvodu podania podnetu.

K § 22

Navrhovaná právna úprava rieši aj situáciu, kedy je potrebné podnet odložiť – navrhuje sa obligatórne a fakultatívne odloženie podnetu. V prípadoch, ak vec, ktorej sa podnet týka, nepatrí do pôsobnosti komisára alebo nastanú iné taxatívne uvedené skutočnosti (napríklad koná ústavný súd alebo súd s výnimkou konania, ktorého sa komisár zúčastňuje podľa všeobecných predpisov o konaní pred súdmi), ústavný súd alebo súd vo veci rozhodli, vec je alebo bola preskúmaná prokuratúrou, pri späť vzatí podnetu, nebol daný súhlas s uvedením osobných údajov, podnet má závažné nedostatky, ktoré podávateľ neodstránil a nie je možné vo veci ďalej pokračovať, komisár vec odloží.

Návrh zákona ustanovuje aj situácie, kedy môže komisár využiť tzv. diskrečnú právomoc, t.j. na základe svojej úvahy a za podmienok ustanovených v zákone môže rozhodnúť, či sa podnetom bude zaoberať, teda či ho prešetrí alebo či podnet odloží - je teda na komisárovi, aby posúdil okolnosti a dôvody odloženia podnetu (napr. komisár môže odložiť anonymný podnet, avšak predpokladá sa, že odloženie podnetu komisár dôsledne zváži a odloží napr. anonymný podnet, z ktorého nie je možné identifikovať toho, koho sa má podnet týkať). O odložení podnetu a o dôvodoch odloženia podnetu musí komisár upovedomiť podávateľa podnetu (okrem anonymného podania).

K § 23

Podľa navrhovanej úpravy komisár podaný podnet najprv preskúma - vykoná predbežnú analýzu a podnet odborne posúdi a ak zistí, že podnet je podľa svojho obsahu podaním podľa predpisov o konaní vo veciach správnych alebo súdnych alebo ústavnou sťažnosťou, bezodkladne o tom upovedomí podávateľa podnetu a poučí ho o správnom postupe.

Ak na základe preskúmania podnetu komisár dospeje k záveru, že právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej správy je v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom, podá podnet na prokuratúru, o čom upovedomí podávateľa podnetu. Návrh

jednoznačne rieši tiež spôsob nakladania s podnetmi, ktoré sú podľa svojho obsahu trestným oznámením alebo ich obsah nasvedčuje tomu, že mal byť spáchaný trestný čin.

K § 24

Ak komisár posudzuje dodržiavanie práv v individuálnych prípadoch (jednotlivec alebo skupina jednotlivcov) na základe podnetu (rovnako aj z vlastnej iniciatívy), výsledkom jeho posúdenia je písomné vyjadrenie, ktoré sa zo zákona doručuje podávateľovi podnetu, osobe, ktorej ohrozenie alebo porušenie práv bolo posudzované a subjektu, proti ktorému podnet alebo iniciatíva komisára smeruje. Návrh celkom cielene odlišuje vyjadrenie od stanoviska – vyjadrenie bude vydávať komisár vyslovene len ako výsledok posudzovania dodržiavania práv v konkrétnych prípadoch (dieťaťa/detí, osoby/osôb so zdravotným postihnutím). Takéto vyjadrenie je oznamované výlučne konkrétnym osobám (fyzickým aj právnickým), ktorých sa konanie komisára týkalo. Stanovisko má mať všeobecnejší charakter a má byť vydávané ku konkrétnym problémom, návrhom, situáciám vzhľadom na svoju povahu stanovisko slúži ako prostriedok vyjadrenia sa komisára smerom k orgánom verejnej moci, právnickým aj fyzickým osobám a k verejnosti.

K § 25

Navrhované ustanovenie upravuje podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov spracúvanie osobných údajov v rozsahu nevyhnutnom na vybavenie podnetu komisárom, Úradom komisára pre deti a Úradom komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Návrh ustanovenia upravuje, že komisár na účely spracovania osobných údajov plní povinnosti určené na zaistenie ochrany dotknutej osoby alebo práv a slobôd iných osôb podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obmedziť slobodný prístup k informáciám podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov dotknutej osoby je možné iba v prípade, ak je to potrebné na ochranu dotknutej osoby alebo na ochranu práv a slobôd iných osôb.

K § 26

K výkonu oprávnení komisára je potrebné naviazať aj povinnosti subjektov - orgánov verejnej správy, právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov tak aby mohol komisár vykonávať svoju právomoc. Navrhuje sa, aby tieto subjekty boli povinné na žiadosť komisára poskytnúť potrebné informácie, stanoviská, údaje v lehote do 20 dní (s možnosťou inej dohody), zabezpečiť vykonanie oprávnení, o ktorých výkon ich požiada komisár a tiež umožniť vstup do objektu v prípadoch orgánov verejnej správy, na miesta, kde sú zadržované osoby, ale aj na miesta kde sa zdržiavajú deti na základe rozhodnutia súdu. Navrhované ustanovenie upravuje povinnosť subjektov, na ktoré sa vzťahuje pôsobnosť komisára, poskytnúť komisárovi súčinnosť pri výkone jeho pôsobnosti. Ak by povinný subjekt v rozpore so zákonom nevyhovel žiadosti

komisára, komisár túto skutočnosť oznámi jeho nadriadenému orgánu a ak povinný subjekt ktorý je orgánom verejnej správy nemá nadriadený orgán, predloží informáciu o tejto skutočnosti na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Uvedeným nie je dotknuté oprávnenie fyzickej osoby odoprieť vysvetlenie, ak by jej podaním došlo k porušeniu štátom uznanej alebo uloženej povinnosti mlčanlivosti, spovedného tajomstva alebo k vystaveniu svojej osoby alebo blízkych osôb nebezpečenstvu trestného stíhania.

Uvedené oprávnenia komisára a povinnosti orgánov verejnej správy sú adekvátne poslaniu komisára a sú formulované tak, aby mu umožnili účinne plniť úlohy, ktoré patria do jeho pôsobnosti.

K § 27

Navrhuje sa upraviť, že komisár pri výkone svojej pôsobnosti spolupracuje s príslušnými orgánmi verejnej moci, ako aj inými subjektmi pôsobiacimi v oblasti ochrany práva slobôd.

K § 28

Navrhované ustanovenie upravuje povinnosť komisára, ako aj zamestnancov úradu komisára, zachovávať mlčanlivosť, o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojej činnosti.

K § 29

Navrhované ustanovenie upravuje financovanie výkonu funkcie komisára a Úradu komisára pre deti a výkonu funkcie komisára a Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom dotácií zo štátneho rozpočtu podľa zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Obdobným spôsobom je v súčasnosti zabezpečené financovanie aj niektorých zo zákona zriadených inštitúcií napríklad Matice slovenskej, Ústavu pamäti národa, Slovenského červeného kríža, Národnej diaľničnej spoločnosti. Úrad komisára pre deti a Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím sú ako organizácie sui generis napojené svojim rozpočtom na rozpočtovú kapitolu Všeobecná pokladničná správa.

V rezolúcii 48/134 Valného zhromaždenia OSN z 20. decembra 1993 o Vnútroštátnych inštitúciách na presadzovanie a ochranu ľudských práv (tzv. Parížske princípy) príloha „Zásady týkajúce sa štatútu národných inštitúcií“ v časti „Zloženie a záruka nezávislosti a plurality“ sa uvádza, že národné inštitúcie musia mať infraštruktúru umožňujúcu nerušený výkon ich činností, predovšetkým musia mať k dispozícii primerané finančné zdroje. Účelom tohto financovania by malo byť umožniť inštitúcii, aby mala vlastných zamestnancov a priestory, aby mohla pôsobiť nezávisle od vlády a nepodliehala finančnej kontrole (na kontrolu hospodárenia komisára, Úradu komisára pre deti a Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím sa vzťahuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade v znení neskorších predpisov), ktorá by mohla negatívne ovplyvniť jej nezávislosť. Na hospodárenie s finančnými prostriedkami sa vzťahuje zákon č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej

správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zo spôsobu financovania je možné predpokladať, že Úrad komisára pre deti a Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím bude klientom Štátnej pokladnice ako subjekt verejnej správy na základe písomnej dohody so Štátnou pokladnicou.

Úrad komisára pre deti a Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím pri nakladaní s majetkom štátu, ktorý spravuje sa riadi zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

K § 30

Navrhované prechodné ustanovenie upravuje prvú voľbu komisára tak, že predseda Národnej rady Slovenskej republiky vyhlási voľbu komisárov najneskôr do 30. novembra 2015.

Prechodné ustanovenia zároveň utvárajú pre prvých komisárov časový priestor šesť mesiacov na utvorenie podmienok pre fungovanie úradov a bezproblémový výkon funkcie, komisár je však povinný začať vykonávať svoju pôsobnosť do stanovených šesť mesiacov.

K Čl. II

Navrhovaná úprava umožňuje súdu aj bez návrhu pribrať do konania komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

K Čl. III

Navrhovaná zmena a doplnenie sa viaže k oprávneniu komisárov požadovať informácie, a údaje od povinných subjektov. Z tohto dôvodu je potrebné doplniť do ustanovenia Správneho poriadku, ktoré upravuje povinnosť správneho orgánu umožniť nazerať do spisov okrem verejného ochrancu práv aj komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím pri výkone ich pôsobnosti.

K Čl. IV

V záujme predchádzania kompetenčným sporom a vzhľadom na to, že komisár pre deti sa podieľa na ochrane práv dieťaťa podporou a presadzovaním práv zaručených deťom medzinárodnými dohovormi okrem iného aj monitorovacou činnosťou vrátane výskumnej a prieskumnej činnosti sa navrhuje z úloh Slovenského národného strediska pre ľudské práva vypustiť uskutočňovanie výskumov a prieskumov cielených na práva dieťaťa.

K Čl. V

Vzhľadom na navrhované oprávnenie komisárov hovoriť aj bez prítomnosti iných osôb s deťmi (v tomto prípade mladistvými) a osobami zdravotne postihnutými zaistenými v chránených objektoch, navrhuje sa doplniť medzi osoby, ktoré sú oprávnené vstupovať do chráneného objektu podľa zákona č. 4/2001 Z. z. o zbore väzenskej a justičnej stráže iba na

základe dokladu totožnosti, bez osobitného povolenia aj komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

K Čl. VI

V záujme zachovania nezávislosti novozriadených inštitútov sa navrhuje rozšíriť okruh inštitúcií, na ktoré sa nevzťahuje pôsobnosť verejného ochrancu práv. Zároveň sa navrhuje medzi dôvody, kedy verejný ochranca práv môže podnet odložiť zaradiť aj dôvod, že vo veci koná alebo konal komisár pre deti alebo komisár pre osoby so zdravotným postihnutím.

K Čl. VII

Doplnením poznámky pod čiarou aj o zákon č. .../2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa umožní, aby sa úrazové poistenie vzťahovalo aj na osobu komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

K Čl. VIII

Nakoľko návrh zákona rieši aj platové pomery komisárov, a to tak, aby bola zabezpečená ich nezávislosť, je potrebné doplniť v zákone o dani z príjmov príslušné ustanovenie tak, aby sa za príjem zo závislej činnosti považoval aj príjem komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

K Čl. IX

Navrhuje sa, aby komisár pre deti a komisár pre osoby so zdravotným postihnutím boli vzhľadom na povahu ich funkcií oslobodení od výkonu mimoriadnej služby počas výkonu ich funkcie.

K Čl. X

Vzhľadom na skutočnosť, že zákonom sa navrhuje zriadenie nových inštitútov a ich úradov, je potrebné rozšíriť v zákone o informačných systémoch verejnej správy taxatívny okruh povinných osôb na účely tohto zákona o Úrad komisára pre deti a o Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.

K Čl. XI

Vzhľadom na významnosť funkcie komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím sa im priznáva postavenie osôb, ktoré majú právo na služobný pas, ktorý vydáva Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

K Čl. XII

Nakoľko poslaním komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím je presadzovať záujmy nimi chránených osôb, a to aj podporou verejného porozumenia a

informovanosti verejnosti (napr. informovaním o stanoviskách), navrhuje sa utvoriť podmienky pre informovanie verejnosti v rámci činnosti Tlačovej agentúry Slovenskej republiky.

K Čl. XIII

Navrhovaným ustanovením sa rozširuje okruh subjektov, ktoré sú oprávnené na prístup k informáciám, ktoré sú daňovým tajomstvom, a to o komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Zároveň sa zavádza povinnosť správcu dane umožniť nazeranie do spisov aj komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím. Obe zmeny sú odôvodnené výkonom ich právomoci posudzovať dodržiavanie práv dieťaťa resp. osoby so zdravotným postihnutím, pričom ako príklad možno uviesť napr. potrebu získania informácií o správe majetku dieťaťa, prípadne osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony alebo osoby s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony.

K Čl. XIV

Účinnosť zákona sa navrhuje od 1. septembra 2015.

Bratislava 15. apríla 2015

Robert Fico, v. r.
predseda vlády
Slovenskej republiky

Ján Richter, v. r.
minister práce, sociálnych vecí
a rodiny Slovenskej republiky